

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ТРАНСПОРТНИХ ПРОЕКТІВ: АНАЛІЗ І УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Свічинська О.В., к.т.н., доцент кафедри транспортних систем і логістики, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, e-mail: svichinskayaolga@gmail.com

Актуальність теми є особливо важливою в умовах глобалізації транспортних мереж та розширення міжнародної співпраці в сфері інфраструктури. Сучасні міжнародні транспортні проекти стикаються з низкою ризиків, які можуть суттєво вплинути на їх успішну реалізацію. У зв'язку з цим необхідно розглядати не лише економічні та технічні аспекти, але й правові фактори, що регулюють міжнародну співпрацю та забезпечують відповідність проектів міжнародним стандартам і угодам. Для ефективного управління правовими ризиками важливо враховувати різноманітні правові системи, міжнародні договори, стандарти, а також мінімізувати юридичні ризики, пов'язані з регуляторними змінами, конфліктами юрисдикцій чи порушеннями умов контрактів [1]. Тому управління правовими ризиками є ключовим для успішної реалізації міжнародних транспортних проектів.

Перш за все, слід враховувати ризики, що виникають через регуляторні зміни та політичну нестабільність. Для ефективного управління цими ризиками важливо застосовувати методи аналізу ризиків, що включають їх ідентифікацію, ранжування за рівнем ймовірності та потенційними наслідками для проекту [2]. Зокрема, в міжнародних транспортних проектах правові питання можуть варіюватися залежно від юрисдикцій різних країн, тому чітке розуміння правового поля кожної зі сторін є необхідним. Складність ситуації посилюється через політичну нестабільність, що може призвести до зміни правил гри або зупинки проектів.

Управління правовими ризиками також передбачає дотримання міжнародних стандартів, розроблених організаціями, такими як Міжнародна організація стандартизації (ISO) та професійна асоціація фахівців з управління проектами (PMI). Вони сприяють зниженню юридичних ризиків і забезпечують більш ефективне планування та реалізацію проектів. Зокрема, для міжнародних транспортних проектів важливими є нормативні акти та угоди, що регулюють транскордонні перевезення, такі як Європейська угода про транскордонний транспорт або міжнародні конвенції щодо безпеки транспорту.

Особливо важливим є також розгляд макроекономічних факторів, таких як валютні коливання, зміни в світових ринках та глобальні економічні кризи, що мають безпосередній вплив на фінансування міжнародних проектів. Це може спричинити правові складнощі у контексті виконання контрактів, фінансових зобов'язань та угод між сторонами. У цьому контексті значним фактором є регулювання і співпраця між національними урядами та міжнародними фінансовими установами.

В Україні, відповідно до Національної транспортної стратегії «Drive Ukraine 2030», продовжуються активні роботи з інтеграції країни в європейську транспортну мережу та зміцнення транспортної інфраструктури. У межах цієї стратегії передбачено реалізацію кількох великих інфраструктурних проектів, серед яких особливу увагу приділено включенню України в Транс'європейську транспортну мережу (TEN-T) [4]. Цей процес супроводжується залученням значних інвестицій з боку ЄС та міжнародних фінансових інституцій, таких як Європейський інвестиційний банк та Світовий банк.

Основні виклики та ризики при реалізації цих проектів пов'язані з політичною та економічною нестабільністю, а також регуляторними бар'єрами, які необхідно подолати для адаптації української інфраструктури до стандартів ЄС. Наприклад, стратегія передбачає розбудову міжнародних автомагістралей (Go Highway, Via Carpatia),

модернізацію внутрішніх маршрутів для підвищення ефективності транспортних зв'язків між містами та зменшення залежності від застарілого транспорту [4, 5].

У рамках «Drive Ukraine 2030» також заплановано комплексний підхід до оновлення транспортного парку, що включає зменшення кількості старих вантажних автомобілів та впровадження енергоефективних технологій. Це дозволить знизити витрати на паливо, покращити екологічні показники та підвищити ефективність перевезень [4]. Українське законодавство поступово адаптується для забезпечення відповідності європейським стандартам, що є важливою складовою управління ризиками та зменшення залежності від зовнішніх кризових факторів.

Таким чином, для досягнення ефективних результатів у реалізації міжнародних транспортних проектів необхідно інтегрувати правові аспекти в стратегію управління ризиками, адаптувати національне законодавство до міжнародних стандартів та активно взаємодіяти з міжнародними фінансовими установами. Тільки через комплексний підхід до управління правовими та іншими ризиками можна забезпечити сталий розвиток транспортної інфраструктури та зміцнити позиції України на міжнародній арені.

Перелік використаної літератури

1. Шворнікова Г.М. Управління проектами у галузі міжнародних залізничних перевезень. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля*. 2019. № 2 (250). С. 120–124.

2. Understanding Political Risk in Transportation: Challenges and Strategies : сайт. URL: <https://theinsuranceuniverse.com/political-risk-in-transportation/> (дата звернення: 10.11. 2024).

3. Стратегія «Drive Ukraine 2030» : сайт. URL: <https://mtu.gov.ua/files/projects/str.html> (дата звернення: 10.11. 2024).

4. 39 Ukrainian infrastructure projects, envisaged by «Drive Ukraine 2030», included in the Indicative trans-European Transport Network (TEN-T) Investment Action Plan : сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/01/17/644399/> (дата звернення: 10.11. 2024).

5. Укравтодор озвучив терміни будівництва проекту GO Highway : сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/01/17/644399/> (дата звернення: 10.11. 2024).

УДК 346.5

ПРОБЛЕМАТИКА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗАЛІЗНИЦІ ТА ВАНТАЖОВІДПРАВНИКА У ВИПАДКУ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Сушко С.В., аспірант, Український державний університет науки і технологій,
e-mail: s.w.sushko@gmail.com,

Назаров О.А., к.т.н., доцент, Український державний університет науки і технологій,
e-mail: o.a.nazarov@ust.edu.ua

Господарським правопорушенням є порушення зобов'язань, під яким у відповідності до статті 610 Цивільного кодексу України розуміють невиконання зобов'язання або виконання зобов'язання з порушенням умов, визначених його змістом (неналежне виконання) [1], яке було вчинено суб'єктом господарювання під час здійснення господарської діяльності.

В свою чергу Статут залізниць України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 06 квітня 1998 року № 457 (далі за текстом – Статут залізниць України), в певних випадках встановлює доволі різну за своїми наслідками відповідальність